

ПРЕДЛОЗИ УПВ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ПРИВРЕДНОГ АМБИЈЕНТА СА ПОСЕБНИМ ОСВРТОМ НА ОЧЕКИВАЊА ОД ПОКРАЈИНСКЕ ВЛАДЕ

Унија послодаваца Војводине од 2012. године анализира стање у привреди и предлаже мере за унапређење стања у привреди. Сматрамо да је првенствено важно реално сагледати ситуацију и проблеме у привреди, да би затим могли да предлажемо и да се залажемо за потребне мере за унапређење привредног амбијента.

Унија послодаваца Војводине иницира проглашење **ДЕЦЕНИЈЕ ПРЕДУЗЕТНИШТВА И ИНОВАЦИЈА**. Да би привреда била успешна, потребан јој је дугорочан стабилан, транспарентан и модеран привредни амбијент.

Тренутно стање на основу наших анализа је следеће:

- **Ниво јавног дуга** - Све земље које више троше него што стварају, које имају спољнотрговински дефицит и буџетски дефицит морају претерану јавну потрошњу и оба дефицита покрити задуживањем. Од 2008-ме до данас јавни дуг Србије рапидно расте јер Србија има сва ова три проблема. Јавни дуг престаће да расте када будемо трошили у границама оствареног БДПа и када остваримо озбиљан спољнотрговински и буџетски суфицит.

Након вишегодишњег раста, јавни дуг коначно почео да се смањује са 24.810 милијарде евра са краја 2015. године на 24.767 милијарде евра на дан 31.7.2016. год. Јавни дуг је одавно премашио законом предвиђених 45% БДП, и сад је са 76% пао на 71,9% БДП.

- **Привредни раст** - На примеру наше економије најбоље се види да са високим каматама, вештачки јаким динаром, рестриктивном монетарном политиком, двовалутним системом и високим порезима нема потребног привредног раста. Србији требају високе стопе раста, да би у наредних 10 година достигла ниво производње из 1989. године. Ми смо земља у развоју, која још није завршила транзицију. Просечне стопе раста земаља у развоју су око 5%. То је доња граница стопе раста која Србији треба. Привредни раст је остварен у износу од 0,7 % у 2015, док Европска банка за обнову и развој (ЕБРД) предвиђа убрзан раст привредне активности у Србији ове године од 1,8 %, а за 2017. раст од 2,3 %. Како се наводи, средњорочне перспективе су повољне али ће зависити од ритма реформи које су потребне да се даље побољша инвестициона клима, подржи решавање лоших зајмова и реструктурирање фирми да би се деблокирао раст кредита и убрзало спровођење великих инфраструктурних пројеката.

- **Велика јавна потрошња** – Деценију ипо јавна потрошња у Србији за 25% је већа од оне коју остварени бруто друштвени производ дозвољава. Трошимо више него што стварамо. То државу тера у задуживање и повећавање пореза, што води ка гушењу производње.
- **Вештачки јак курс динара** – слаба економија и јака национална валута не иду заједно. Вештачки јака национална валута отежава извоз и чини га нерентабилним. Када нема извоза, нема раста. Држава има спољнотрговински и девизни дефицит и мора се због тога задуживати. Прејак динар чини увозне робе јефтинијим од домаћих и подстиче увоз. Претеран увоз гуши домаћу производњу. Ниска производња у Србији добрим делом је последица политике курса динара коју већ 15 година воде монетарне власти Србије.
- **Двовалутни систем** – Када смо 2004-те године дозволили банкама да закључују уговоре са валутном клаузулом и везују обавезе дужника за евро, долар и швајцарски франак, те валуте постале су дефакто наша стварна валута. Више од 95% кредитних уговора садржи девизну клаузулу. Висина дуговања по тим уговорима зависи од одлука монетарних власти Европске заједнице, УСА и Швајцарске. Какве одлуке о вредности евра, долара и франка донесу те власти, зависи судбина зајмопримаца у Србији. Србија се дејуре одрекла најважнијег дела свог монетарног суверенитета и предала га монетарним властима тих земаља. Шта то у пракси значи видели смо недавно, када је Швајцарска ревалвирала франак. Грађани и предузећа који су узели кредите везане за франак, преко ноћи отишли су у дужничко ропство. Поставља се питање – шта ће се десити када Централна европска банка или Федералне резерве Америке донесу одлуку о ревалвацији евра и долара? Грађани и предузећа који имају кредите не могу избећи дужничко ропство.
Од 2011-те године Унија послодаваца Војводине упозорава наше монетарне власти да су уговори са валутном клаузулом темпирана бомба уграђена у наш финансијски систем. У случају када озбиљније ревалвира евро, страдаће грађани и предузећа. А у случају када евро озбиљније девалвира, распашће се цео финансијски систем.
- **Превисоке каматне стопе** – Већ 15 година предузећа и грађани на узете кредите плаћају највеће камате у Европи. Тамо где су високе камате, нема раста производње, нема домаћих инвестиција, ни развоја и грађани се не одлучују на куповину станова и кућа путем кредита. То све изазива привредну неактивност. Просечна каматна стопа у Србији је и даље међу највишим у Европи. Банкарима је најчешће оправдање за високе каматне стопе у Србији у односу на Европу или регион (мада су се каматне стопе у Србији донекле уједначиле са околним земљама у последње две године) велики ризик и висок износ ненаплативих кредита. У 2015. години пале су каматне стопе на кредите и привреди и становништву, али су банке и даље задржале релативно високе марже.
- **Неликвидност** – Просечан рок наплате потраживања у Србији је и даље преко 130 дана, иако је донешен закон којим се рокови плаћања ограничавају на 60 дана... Број неликвидних предузећа се повећава... Прво са плаћањима касне држава и јавна предузећа, а привредници углавном не касне зато што неће да плате, него зато што немају одакле. И тако ланчано за собом у пропаст вуку и своје повериоце. Према истраживању из 2015-те, највише чекају на наплату својих потраживања извођачи радова у

електроенергетици, чак - 226 дана. Следе они у грађевинским радовима са 219 дана, произвођачи намештаја 184, а беле технике и кућних апарата 174 дана... Храна се плати у року од 155 дана, хемијски производи за 152, а услуге у области телекомуникација 109 дана. Најбоље пролазе банкарни, услуге привреди без кредита наплате за 17 дана.

Неликвидност у нашем случају је последица рестриктивне монетарне политике. Једноставно, нема довољно новца у оптицају. У нормалним економијама, правило је да се количина новца у оптицају приближава половини БДПа. У случају Србије, то значи да би у оптицају требало бити 11 – 12 млрд евра, а фактички нема ни половине од тог износа. Рестриктивна монетарна политика је главни узрок разарајуће неликвидности. Доношење закона којим се утврђују рокови плаћања није донело решење неликвидности, јер недостаје свеж новац који мора доћи у оптицај.

- **Извоз** – прошле године извезено је робе за 12,02 милијарде €, а за нормално функционисање државе треба нам 20 млрд €. Одлично је што је вредност извоза робе из Србије у првих пет месеци 2016. године показала раст од 10,6 % у односу на исти период прошле године (извоз је био 5,4 милијарде, а сада износи 6 милијарди долара). У првих пет месеци увоз у Србију је за пет одсто виши него у истом периоду претходне године (увезено робе у вредности од око 7,7 милијарди долара, у односу на прошлогодишњих 6,9 милијарде). Укупна спољнотрговинска робна размена Србије од јануара до маја износила је у еврима око 12,3 милијарди, и за 7,3 % је већа него у истом периоду претходне године. Спољнотрговински дефицит је смањен за 10,9 %, а у еврима на 1,5 милијарду, у односу на исти период претходне године. Покривеност увоза извозом је 78 %, док је у истом периоду претходне године износила 74 %.
- **Презадуженост привреде** – Према подацима Народне банке Србије, сваки пети кредит у укупним пласманима банака је проблематичан, а њихово учешће износи 20,22 %, што је за 1,36 % мање него што је било на крају 2015. Посматрано по секторима, показатељ бруто НПЛ привреде на дан 30. јуна 2016. износи 20,88 % што је смањење укупног учешћа лоших кредита у односу на последњи дан прошле године, када је њихово учешће у укупним позајмицама било 21,58 %.
- **Сива економија** – у сивој зони ради 17-18% радно способног становништва, а тај “неформални” приход представља око 30% БДП; Узроци: превелики намети у односу на могућности привреде...
- **Низак ниво индустријске производње** – Послодавци Војводине снажно подржавају програм Владе Србије, посебно део који се односи на покретање индустријске и пољопривредне производње. Влада се залаже за нову индустријализацију, за изградњу стотине нових фабрика и хиљаде малих фабрика у селима, како у програму стоји. За то смо се од кад постоји Унија послодаваца, залагали. Да би се десила индустријализација у Срији, да би се покренула и пољопривредна прозводња у Србији, требају услови у којима домаћи инвеститори имају приступ јефтином капиталу. Део пројеката у пољопривреди Влада намерава да финансира и бесповратним кредитима, што такође ужива нашу пуну подршку. За све ово треба конкретан план и ми смо спремни да својим предлозима помогнемо стварању конкретног плана подизања фабрика, фарми, воћњака, повртњака и подизању производње на индивидуалним газдинствима.

Републички завод за статистику саопштио је 30. јуна 2016. године да је индустријска производња у Србији у мају ове године за 0,9 % већа него у мају 2015. године, а у односу на прошлогодишњи просек већа је за 2,5 %. У саопштењу се наводи да је индустријска производња у периоду јануар–мај 2016. године, у поређењу са истим периодом претходне године, већа за 8,0 %. Али наша индустријска производња још увек није достигла ниво производње из 1989. године.

- **Јавни сектор** – Када је пре две године Влада најавила одлучно сређивање стања у јавном сектору, послодавци су подржали ту меру. Сада не можемо сакрити незадовољство спорашћу спровођења тих мера. Нама требају три године за оно што други ураде за три месеца.

ТРЕБА НАМ НОВ ЕКОНОМСКИ СИСТЕМ КОЈИ ПОДРЖАВА ПРОИЗВОДЊУ

Укратко, постојећи економски систем Србије почива на:

1. високим каматама,
2. кредитима са валутном клаузулом,
3. нереалном курсу (прецењени динар),
4. високим порезима и парафискалним давањима
5. јавној потрошњи која не одговара реалним могућностима привреде

Докле год имамо превисоке камате нећемо имати раста производње нити домаћег инвестирања. Докле год постоје уговори са валутном клаузулом, предузећа и грађани који користе кредите неће моћи да их врате. Многи ће остати без имовине која је под хипотеком. Србија неће имати раст све док не демонтира економски систем који гуши производњу и замени га новим, који подиже производњу и запошљава Србију.

Ми, као послодавци подржавамо предложени концепт економског опоравка и развоја Владе РС и предлажемо да конкретан програм реформи који ће нова Влада надамо се ускоро донети, садржи приоритетно следеће главне економске политике:

- Економску политику покретања индустријске производње, убрзаног раста и запошљавања;
- Нову економску политику каматних стопа и кредитирања, која значи напуштање зеленашког кредитирања и темељну реформу финансијског сектора и која подразумева напуштање двовалутног система и враћање динару;
- Нову политику реалног и стабилног курса, којом ћемо повећати извоз и остварити спољнотрговински суфицит;
- Пореску реформу којом ће се порези смањити и висина пореских оптерећења довести у склад са снагом пореских обвезника;

- Економску политику елиминације буџетског дефицита и смањивање јавне потрошње, као и њено довођење у склад са оствареним бруто друштвеним производом.

Предлажући структурне реформе свесни смо да без социјалног консензуса, који ће уважити интересе свих социјалних група, оне неће бити спроведене.

ПРЕДЛОГ МЕРА ЗА ПРОМЕНУ ЕКОНОМСКОГ СИСТЕМА

1. Нова каматна и кредитна политика

Предлажемо да прва мера коју треба предузети је забрана закључивања кредита са валутном клаузулом и суспензија примене валутне клаузуле у раније закљученим кредитним уговорима. **Ова мера би се могла предузети доношењем посебног закона са ретроактивним дејством. У постојећем Закону о девизном пословању у члану 2. треба брисати тачку 24. у којој је дефиниција валутне клаузуле и на тај начин би тај институт нестао из нашег правног система.**

Последице ове мере биле би веома велике и важне за предузећа и грађане. На кредите које су подигли плаћали би мање камате, а главница кредита не би се повећала због кретања курса. Држава би на тај начин заштитила своје грађане и своја предузећа од дужничког ропства.

Двовалутни систем би био напуштен. Напустили би дивљу и грабљиву, на мала врата уведена еуризацију. Вратили би се динару који је наша званична валута. Темпирана бомба која је уграђена у наш финансијски систем била би демонтирана. Уз ову меру иде и ограничавање висине камата....

2. Нова монетарна политика

Мере забране кредита са валутном клаузулом пратиле би мере НБС. **Србији треба најнижа референтна каматна стопа у Европи.** Значајне промене морају се десити у политици обавезних резерви, што ће делотворно утицати на смањење каматних стопа.

Рестриktivна монетарна политика која је главни кривац за хроничну неликвидност привреде биће замењена новом, која ће разрешити ту тешку неликвидност и погурати привредну активност. Ако Централна европска банка емитује хиљаду милијарди евра да покрене посусталу привреду, зашто сличну меру не би предузела и НБС?

Свеж новац из емисије опасно је убацивати директно у финансијске токове. С тим свежим новцем, треба финансирати јефтиним кредитима подизање домаће индустрије и пољопривреде.

Ради тога, предлажемо да држава Србија оснује Индустијску инвестициону банку, која би финансирала изградњу нових фабрика, нових фарми, воћњака, повртњака и производњу на индивидуалном пољопривредном домаћинству.

Оснивачки капитал ове банке обезбедила би држава Србија из продаје до сада неприватизованих предузећа, као што је нпр "Телеком" и још неке друге. У оснивачки капитал ове банке могла би да уђу средства са којима су до сада финансирани велики губиташи, а знамо да то нису мала средства. Сваке године би се из различитих извора могао повећавати оснивачки капитал ове банке. Нпр приходима из давања у закуп пољопривредног земљишта и томе слично. Индустијска инвестициона банка, уз гаранцију државе, задужила би се код

Народне банке Србије и тим средствима, јефтиним и дугорочним кредитима (не мање од 10 година) финансирала изградњу фабрика које користе домаће ресурсе и имају робу за извоз.

Предлажемо оснивање Банке за финансирање изградње станова и кућа. Ту банку основао би на пример ПИО Фонд и та банка, уз гаранцију државе, задужила би се код НБС под повољним условима и тим средствима финансирала би изградњу станова и кућа по ниским каматама и са роковима не мањим од 20 година. Из камата које би наплаћивала банка покривали би се минимални трошкови саме банке, а остатак прихода служио би за санирање Фонда ПИО – оснивача те банке. У релативно кратком року ПИО Фонд би био саниран, а стамбена градња погурала би многе привредне гране у Србији.

Индустријску инвестициону банку и банку за кредитирање стамбене градње треба да воде врхунски домаћи и инострани професионалци. Верификацију пројеката које ће ове банке финансирати треба да врше независне институције, уз пуну одговорност.

Новац који креира Народна банка преко ове две банке долазио би у оптицај и за релативно кратко време проблем неликвидности у Србији био би решен на прави начин.

Када новцем који креира НБС финансирају изградњу фабрика, те фабрике ће вратити тај новац, запослити људе и направити извоз.

3. Курс у служби извоза и раста

После укидања валутне клаузуле, НБС неће морати да драгоценим девизама из девизних резерви брани курс. Промена курса на више и на ниже неће утицати на висину дуга предузећа и грађана и НБС неће морати да их штити. Курс динара утврђиваће се на слободном девизном тржишту.

Курс је најмоћније средство сваке државе, којим се подстиче извоз. Србија ће коришћењем тог средства почети да подстиче свој извоз и зато мора извршити девалвацију, да се прецењени динар доведе на своју праву вредност и погура извоз.

4. Санирање банкарског система

Проблем ненаплативих кредита мучи наш банкарски систем. Он се мора решити без обзира да ли ћемо спроводити реформе или нећемо. Банке покушавају да тај проблем превале на државу, а то значи – на терет пореских обвезника.

Држава не би требала да предузима материјалне обавезе везано за санирање финансијског система, а посебно не за решавање проблема ненаплативих кредита. Тај проблем не може се решавати на терет пореских обвезника. Њега морају решити власници банака својим капиталом, јер су га банке и направиле.

5. Смањење оптерећења привреде

Високи порези су фактор који такође успорава раст производње у Србији. Србија има слабу привреду, слаба производна предузећа и мало пореских обвезника који морају да финансирају скупу и претерану јавну потрошњу и скупе услуге. Зато су порези у Србији високи и објективно остаће високи све док не подигнемо производњу и док у Србији не буде много више успешних предузећа која пуне буџет. Потребне реформе сем пореске које иду ка смањењу оптерећења привреде су:

- смањење цена комуналних услуга за правна лица у складу са Законом о комуналним делатностима,
- реална казнена политика...
- изједначавање одговорности предузетника и привредних друштава - изменом члана 80. Закона о привредним друштвима, у којем стоји да предузетник одговара целокупном својом имовином... Али и такође санкционисањем предузетника који су изигравањем правних прописа остали дужни својим повериоцима...

ПОРЕСКА РЕФОРМА

Реформу пореског система и оптерећења привредних субјеката видимо кроз:

- ✓ смањење оптерећења на зараде на 40%,
- ✓ наплата ПДВа по наплаћеном потраживању,
- ✓ смањење и транспарентност фискалних и парафискалних оптерећења, не дозволити ново повећање пореза на имовину за привреду,
- ✓ прописивање обавезног топлог оброка – утврђивање његовог тачног износа, уз укидање пореза и доприноса за топли оброк – да топли оброк нема карактер зараде, а да се пропорционално повећа минимална зарада,
- ✓ заштита најугроженијих радника – утврђивањем минималне зараде по делатностима, при чему би најмање опорезована зарада била у најугроженијим делатностима...
- ✓ враћање раније могућности смањења пореза на добит уколико се користи за нову опрему и инвестиције:

Законом о изменама и допунама Закона о порезу на добит правних лица који је ступио на снагу 7.12.2013. године, прописано је брисање члана 48. Закона о порезу на добит правних лица, односно укинута је право на коришћење пореског кредита по основу набавки основних средстава! Према подацима Уније послодаваца Србије, просечна технолошка старост машина, опреме и алата у привреди Србије износи 27,5 година, што је 12 година испод просека Европске уније, у којој просечна старост машина, опреме и алата у привреди износи 15,5 година.

Држава треба да стимулише куповину нових машина, опреме, уређаја, система и алата, и олакша модернизацију застарелих производних и услужних капацитета привреде. Захтев Уније послодаваца је да се за модернизацију производње морају вратити подстицаји у складу са захтевом да и Година предузетништва прерасте у Деценију предузетништва!

Наша привреда, поред пореза за које је надлежна Србија, изложена је и расту фискалних и парафискалних оптерећења које уводе локалне заједнице и многи други правни субјекти. Намети су неопходни за функционисање државе, покрајине, општина али Држава мора заштитити привреду и ограничити право себи и свим овим субјектима да уводе фискална или парафискална оптерећења преко одређених граница тј. економске моћи пореских обвезника.

Обезбедити ГЕНЕРАЛНО СМАЊЕЊЕ ОПТЕРЕЋЕЊА ПРИВРЕДЕ за све постојеће привредне субјекте, а увести "нематеријалне" субвенције – субвенције у савременим машинама, пословном простору, знању, стандардима, подршци иновацијама...

6. Развој социјалног дијалога

Предлажемо да представници социјалних партнера из републичког, покрајинског и локалних Социјално-економских савета добију право на присуство са правом дискусије али без права гласа, уз благовремене позиве и достављање материјала - на седницама надлежних органа и седницама скупштина, када су на програму теме које се тичу привреде.

Тиме би се постигло да ставови социјалних партнера и социјално-економских савета буду транспарентни и доступни члановима већа и одборницима, ради узимања у обзир при доношењу својих одлука.

Такође се и даље залажемо да сви закони, пре њиховог усвајања, буду разматрани на седницама Социјално-економских савета, при чему би послодавци имали могућност да дају своје мишљење на исте. Захтевамо да сваки закон у процедури, пре његовог доношења, треба да има АНАЛИЗУ ФИСКАЛНИХ ОБАВЕЗА за правне субјекте на које се односи (ради благовременог планирања трошкова).

РЕЗИМЕ

Илузија да задуживањем, без подизања сопствене индустрије и пољопривреде, можемо постати богато друштво донела нам је сиромаштво. Деценијама је стваран неодржив економски систем који се не може поправити. Србији треба нов економски систем јер поправка постојећег не помаже. Из тог разлога Скупштина Уније послодаваца Војводине тражи проглашење ДЕЦЕНИЈЕ ПРЕДУЗЕТНИШТВА И ИНОВАЦИЈА и обезбеђење услова који привреди Србије могу донети преко потребне ВИСОКЕ СТОПЕ РАСТА.

ОЧЕКИВАЊА УНИЈЕ ПОСЛОДАВАЦА ВОЈВОДИНЕ ОД ПОКРАЈИНСКЕ ВЛАДЕ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ПРИВРЕДНОГ АМБИЈЕНТА

У складу са закључком са седнице Покрајинског Социјално-економског савета, Унија послодаваца Војводине допуњује свој материјал „Предлози за унапређење привредног амбијента“, са тезама:

ОЧЕКИВАЊА ОД ПОКРАЈИНСКЕ ВЛАДЕ:

I Даља афирмација трипартитног социјалног дијалога као незаменљивог инструмента усаглашавања интереса и ставова социјалних партнера у процесу доношења одлука од општег интереса за привреду, запослене и све грађане на територији АП Војводине. У том смислу, све најзначајније одлуке које утичу на материјални и социјални положај послодаваца и запослених у АП Војводини, чије је усвајање у надлежности Покрајинске владе и Скупштине АП Војводине, треба претходно да буду размотрене на седницама Покрајинског социјално-економског савета.

II Већина предлога за унапређење привредног амбијента се односи на надлежност Републике и републичких органа. С обзиром да су ово кључни предлози који се

тичу привредног деловања за све привреднике и за целу територију Републике Србије, првенствено очекивање привредника према Покрајинској влади је да искористи своје надлежности из Статута АПВ ("Службени лист АПВ", бр. 20/2014 од 22.5.2014. године) и то **надлежност Скупштине АПВ да предлаже законе, друге прописе и опште акте које доноси Народна скупштина Републике Србије (члан 31.);**

Покрајинска влада (чланом 45.) има надлежност да предлаже Скупштини АПВ покрајинске скупштинске одлуке и друге опште акте; као и програмске, развојне и планске документе и предузима мере за њихово спровођење;

У складу са тим, за сваки предлог одређене мере, УПВ је спремна да да свој допринос покрајинским органима у изради званичних предлога према републичким органима.

III У члану 31. Статута АПВ (члан 31.), Скупштина АПВ има надлежност да оснива фондове, односно банку у циљу развоја АП Војводине:

(већ је најављено формирање Развојне агенције Војводине, као једношалтерског система за инвеститоре и смањивање разлика у развијености војвођанских локалних самоуправа и надамо се тој реализацији...)

Чланом 14 Статута, утврђено је да **АП Војводина уређује питања од покрајинског значаја у вези са економским, образовним, културним и туристичким развојем и стара се о равномерном развоју на својој територији, у складу са законом.**

У циљу развоја привреде, посебно агропривреде, потребно је обезбеђивање квалитетних извора финансирања. Под квалитетним изворима финансирања подразумевамо оне који су доступни по ниској цени (каматној стопи), али и на дуги рок, што у актуелној понуди банака, као и специјализованих покрајинских фондова није случај и привредницима представља проблем.

У складу са тим, предлажемо:

- оснивање Инвестиционе банке (Банке за обнову и развој) и
- оснивање Специјализоване пољопривредне банке.

Предлог достављамо као иницијативу коју би Покрајинска влада покренула и усмерила ка Републичкој влади, али и као оснивање Покрајинског фонда-банке:

Инвестициона банка (Банка за обнову и развој)

Циљ и сврха оснивања је кредитирање инвестиционих активности привреде под повољним условима што је посебно значајно са аспекта потребе реиндустријализације домаће привреде.

Оснивачки капитал се може обезбедити од средстава добијених од продаје предузећа која тек треба да се приватизују, посебно Телекома (а за Покрајинску банку средства добијена по основу приватизације предузећа која се налазе на подручју АПВ и из других извора). Такође, оснивачки капитал може се обезбедити

и од новца који је држава издвајала за привлачење углавном страних инвеститора, као и део новца којим је субвенционисала велике губиташе.

Политика пласмана средстава - пласмани би требали да буду уз ниске каматне стопе и на дуги рок, односно преко 10 година. Пласманима ове банке могу се финансирати бројни велики и озбиљни извозни пројекти који користе претежно домаће ресурсе, односно може се започети веома озбиљан инвестициони циклус који ће донети жељени раст и запослити Србију.

Инвестициону банку треба да води врхунски професионални инострани и домаћи менаџмент, а верификацију пројеката које ће банка финансирати треба да врше независне институције уз пуну одговорност.

Специјализована пољопривредна банка

Циљ и сврха оснивања је кредитирање инвестиционих активности агропривреде, као и пољопривредних газдинстава, те руралног предузетништва у циљу развоја и диверзификације руралних економија. Ово је посебно значајно са аспекта потребе смањења депопулације руралних подручја и ублажавања разлика у привредној развијености између руралних и урбаних подручја.

Оснивачки капитал се може обезбедити од средстава која се наплаћују по основу закупа државног пољопривредног земљишта (а за формирање Покрајинске банке - средства која по основу закупа државног пољопривредног земљишта има право да оприходује АП Војводина и локалне самоуправе на њеном подручју, као и из других извора). Ова средства су потенцијално значајан, а до сада недовољно искоришћен, извор финансирања пољопривреде у Републици Србији. Потпуно је природно да се финансијска средства наплаћена по основу коришћења најзначајнијег пољопривредног производног ресурса, који се налази у државном власништву, „врате“ као извор финансирања пољопривреди, која је привредна делатност од националног значаја.

Политика пласмана средстава: Пласмани би требали да буду уз каматну стопу до 4% на годишњем нивоу и на дуги рок, преко 10 година. Такође, пласмани би требали да буду без валутне клаузуле, али уз адекватно обезбеђење кредита и обавезно осигурање пољопривредне производње. Специјализована пољопривредна банка би требала да понуди аграру систем селективних каматних стопа у зависности од профитабилности појединих врста производње. Динамика пласирања кредита и доспеће ануитета требала би да буде усклађена са сезонским карактером пољопривредне производње.

Пласманима Специјализоване пољопривредне банке би требали да буду усмерени у финансирање пољопривреде, агропривреде и руралног развоја. Такође, пласманима ове Банке би се могло реализовати и предфинансирање пројеката који ће се финансирати из претприступних фондова Европске уније (ИПАРД програм).

Оснивање и пословање специјализоване пољопривредне банке потребно је да се уреди посебним законом/одлуком. Управљање банком треба да буде поверено професионалном домаћем менаџменту са међународним искуством.

У циљу развоја руралних подручја и решавања проблема незапослености потребно је:

- Увести обавезу да закупци или власници пољопривредног земљишта на одређени број хектара морају да имају по једног запосленог радника. Пример, на 20 хектара, неопходно је запослити 1 радника коме купац мора платити зараду и све обавезе које проистичу из рада - купац добија радника, а радник више није на евиденцији незапослених. Самим тим ће већи купац морати да направи или живинарску и сточну фарму, или да се бави производњом поврћа или белог лука и пасуља, који се иначе увози, а те културе захтевају радну снагу. Обавезу запошљавања везати за трајање купа, са могућности продужења... Томе треба додати и омогућење предности оваквим закупцима за конкурисање за средства и стимулацију за куповину система за наводњавање, како би се развила мања газдинства или фирме, које се баве пољопривредном производњом.

Кроз планирање буџета АПВ:

-Подстицати иновације уз предузетништво као мотор развоја.

-Подстицати мере намењене предузетницима и МСП да би се лакше приступило финансијским средствима и добијале повољније кредитне линије **за развој нових производа, освајање нових тржишта и запошљавања**. Омогућити привреди добијање кредита са субвенционисаном каматном стопом, у циљу покретања производње (нпр - привредницима пласирати средства на 12-14 година, са 2-3 године грејс периодом и каматном стопом од 6% на годишњем нивоу), *у оквиру Инвестиционе банке или посебним мерама*.

-Подстицати пројекте енергетске ефикасности (потребна је јасна политика финансијских институција у креирању и спровођењу модела "зелени кредит" и "зелене јавне набавке").

-Стимулисање друштвено одговорних послодаваца (оних који испуњавају своје обавезе према запосленима, према држави, својим комитентима, који су чланови репрезентативних удружења послодаваца) кроз добијања „више бодова“ при конкурисању за кредите, субвенције и сл...

-Стимулисање удруживања послодаваца кроз конкурсе за јачање капацитета и одрживости удружења, а поготово за одређене активности.

-Размотрити могућност да **представници социјалних партнера из Покрајинског Социјално-економског савета добију право на „празне“ столице** (присуство са правом дискусије али без права гласа, уз благовремене позиве и достављање материјала) **на седницама Скупштине АПВ, када су на програму теме које се тичу привреде и материјалног и социјалног положаја запослених и послодаваца!**